

OBSAH.

Předmluva	I
Úvod. Doba davů	7
Vývoj přítomné doby. — Veliké změny v civilisacích jsou důsledkem změn v myšlence národů. — Moderní víra v moc davů. — Přetvořuje tradiční politiku států. — Jak se děje postup lidových tříd a jak se jeví jejich moc. — Syndikaty. — Nutné důsledky moci davů. — Davy mohou hrát jenom bořivou úlohu. — Jimi se dokončuje rozklad sestárnělých civilisací. — Obecná neznalost psychologie davů. — Důležitost studia davů pro zákonodárce a státníky.	

Kniha první.

Duše davů.

Kapitola první. — Obecná charakteristika davů. — Psychologický zákon jejich duševní jednoty	17
Co tvoří dav se stanoviska psychologického. — Velké množství jednotlivců nestačí k utvoření davu. — Zvláštní vlastnosti psychologických davů. — Určitý směr myšlenek a citů jedinců, kteří je skládají, a rozplynutí se jejich osobností. — Dav je vždycky ovládnán neuvědomělým. — Zmizení života mozkového a převaha života míchového. — Snížení inteligence a úplná přeměna citů. — Přeměněné city mohou být lepší nebo horší, nežli jsou city jedinců, z nichž jest dav složen. — Dav jest tak snadno hrdinský jako zločinný.	

Kapitola druhá. — City a mravnost davů 26

§ 1. Povolnost podnětům, pohyblivost a dráždivost davů. — Dav jest hříčkou všech vnějších podnětů a odráží jejich stálé variace. — Podněty, jichž poslouchá, mají dosti moci, aby i osobní zájem zatlačily. — U davů není nic napřed uváženo. — Působení rasy. — § 2. Lehkověrnost davů a jejich povolnost sugescím. — Jejich poslušnost sugescí. — Obrazy v jejich mysli vyvolané jsou jimi brány za skutečnost. — Proč obrazy ty jsou si podobny pro všechna individua, jež dav skládají. — V davu se učenec i hlupák vyrovnají. — Různé příklady ilusí, kterým všechna individua v davu jsou vydána. — Svědectví množství nezaslouží víry. — Souhlas mnoha svědků jest jeden z nejslabších důkazů, jichž při stanovení nějakého faktu možno užiti. — Nepatrná cena historických knih. — § 3. Vypjatost a jednoduchost citů u davů. — Davy neznají pochybnosti ani nejistoty a jdou vždycky ke krajnostem. — Jejich city jsou vždycky výstřední. — § 4. Nesnášenlivost, autoritativnost a konservativnost davů. — Důvod těchto citů. — Služebnost davů naproti silné autoritě. — Okamžikové pudy revoluční nebrání davům býti krajně konservativními. — Davy jsou pudově nepřátelské změnám a pokroku. — § 5. Mravnost davů. — Mravnost davů může podle sugescí býti mnohem nižší nebo vyšší, nežli jest mravnost jednotlivců, kteří je skládají. — Výklad a příklady. — Davy se řídí zřídka kdy zájmem, který jest obyčejně výlučným motivem individua ojedinelého. — Moralisující úloha davů.

Kapitola třetí. — Idee, úvahy a obraznost davů . 46

§ 1. Idee davů. — Idee základní a idee vedlejší. — Jak mohou idee i sobě odporující u davů současně existovati. — Přeměna, již vyšší idee musí podstoupiti, aby se staly davům přístupnými. — Socialní úloha ideí jest neodvislá od části pravdy, již mohou obsahovati. — § 2. Uvažování davů. — Na davy uvažováním nelze působiti. — Uvažování davů jest vždycky velmi hrubé. — Analogie neb posloupnost ideí, jež davy sdružují, jest pouze zdánlivá. — § 3. Obraznost davů. — Moc obraznosti u davů. —

Mysli v obrazech a obrazy ty nastupují beze všeho spojení. — Na davy působí především zázračná stránka věcí. — Zázračné a legendární jsou vlastní sloupy civilizací. — Lidová obraznost byla vždycky základem moci státníků. — Jak se jeví skutky, jež na obraznost davů mohou působiti.

Kapitola čtvrtá. — Náboženské formy, jež všechna přesvědčení davů na sebe berou 55
Co tvoří náboženský cit. — Nezávisí na zbožňování božstva. — Jeho známky. — Moc přesvědčení, jež berou na sebe formu náboženskou. — Různé příklady — Lidoví bozi nikdy nezmizeli. — Nové formy, pod kterými se objevují. — Náboženské formy ateismu. — Důležitost těchto poznatků se stanoviska historického. — Reformace, noc svatobartolomějská, hrůzovláda a všechny podobné události jsou důsledkem náboženských citů davů a nikoliv vůle ojedinelých individuí.

Knihá druhá.

Názory a víry davů.

Kapitola první. — Vzdálení činitelé věr a názorů davů 63
Přípravní činitelé věr davů. — Vypučení věr davů jest důsledkem dřívějšího vypracování — Studium různých činitelů těchto věr. — § 1. Rasa. — Převládající vliv, jež má. — Představuje sugesci předků. — § 2. Tradice. — Jsou syntesou duše rasy. — Sociální důležitost tradic. — V čem mohou býti škodlivými. — Davy hledí co nejvíce tradičních ideí zachovati. — § 3. Čas. — Připravuje postupně ustavení a zničení věr. — Jím může vyjít z chaosu řád. — § 4. Politické a sociální instituce. — Klamný názor o jejich úloze. — Jejich vliv jest neobyčejně slabý. — Jsou účiny a nikoliv příčinami. — Národové nemohou voliti instituce, jež se jim zdají nejlepší. — Instituce jsou viněty, které pod týmže jménem značí věci nejnepodobnější — Jak se mohou tvořiti ústavy — Některé národy musí míti jisté instituce theoreticky špatné, na př. centralisaci. — § 5. Vyučování a výchova. — Klamné

názory o vlivu výchovy u davů. — Statistické údaje. — Demoralisující úloha vychování latinského. — Úloha, již výchova může mít. — Příklady u různých národů

Kapitola druhá. — Bezprostřední činitelé při názorech davů 81

§ 1. Obrazy, slova a formule. — Zázračná moc slov a formulí. — Moc slov jest spojena s obrazy, jež vyvolávají, a nezávisí na jejich významu. — Obrazy ty se mění od věku k věku, od rasy k rase. — Zužití slov. — Příklady znamenitých změn ve smyslu některých všeobecně užívaných slov. — Politická užitečnost křtíti novými jmény staré věci, když jména, kterými se dosud označovaly, budí v davech nepříznivý dojem. — Změny smyslu slov podle ras. — Rozmanitý smysl slova demokracie v Evropě a v Americe. — § 2. Iluze — Jejich důležitost. — Nalézáme je v základě všech institucí. — Společenská nutnost ideí. — Davy jim dávají přednost před pravdami. — § 3. Zkušenost. — Zkušenost jediná může zasaditi do duše davů nutné pravdy a zničiti nebezpečné iluze. — Zkušenost působí jen tehdy, je-li často opakována. — Co stojí zkušenosti nutné k přesvědčení davů. — § 4. Rozum — Nemá vlivu na davy. — Na davy lze působit jen působením na jejich neuvědomělé city. — Úloha logiky v dějinách. — Tajné příčiny nepravděpodobných událostí.

Kapitola třetí. — Vůdcové davů a jejich prostředky přesvědčovací 94

§ 1. Vůdcové davů. — Instinktivní potřeba všech jedinců v davu poslouchati vůdce. — Psychologie vůdců. — Jedině vůdcové mohou tvořiti víru a dáti davům organizaci. — Nutný despotism vůdců. — Klasifikace jejich. — Úloha vůle. — § 2. Prostředky, jakými vůdcové působí. — Tvrzení, opakování, nakažlivost — Vzájemná úloha těchto různých činitelů. — Jak může nakažlivost stoupati od nižších vrstev společnosti k vyšším. — Mínění lidové stává se záhy míněním obecným. — § 3 Prestyž — Definice o třídění prestyže. — Prestyž získaný a osobní. — Různé příklady. — Jak prestyž zaniká.

- Kapitola čtvrtá. — Meze měnivosti ve věrách a názorech davů 113
- § 1. Pevné víry. — Neměnnost jistých obecných věr. — Ty jsou vůdci civilisace. — Obtížné vykořeňování jich. — V čem jest nesnášenlivost pro národy ctností. — Filosofická absurdnost obecné víry neškodí její propagaci. — § 2. Pohyblivé názory davů. — Neobyčejná pohyblivost názorů, které nevyplývají z obecných věr. — Zdánlivé změny v ideích a vírách během necelého století. — Skutečné meze těchto změn. — Živly, jež změna ta zasáhla. — Zničení obecných věr a krajní volnost tisku činí dnes názory vždy pohyblivějšími. — Jak názory davů o většině předmětů směřují k lhostejnosti. — Málomoc vlád v řízení mínění. — Dnešní rozptýlenost názorů brání jejich tyranii.

Kniha třetí.

Klasifikace a popis rozmanitých kategorií davů.

- Kapitola první. — Klasifikace davů 127
- Obecné rozdělení davů. — Jejich klasifikace. § 1. Davy různorodé. — Jak se rozlišují. — Vliv rasy. — Duše davu jest tím slabší, čím jest silnější duše rasy. — Duše rasy představuje stav civilisace, duše davu stav barbarství. — § 2. Davy stejnorodé. — Rozdělení davů stejnorodých. — Sekty, kasty a třídy.
- Kapitola druhá — Davy t. zv. zločinné 131
- Davy t. zv. zločinné — Dav může býti zločinný právnícky, ne psychologicky. — Úplná neuvědomělost činů a davů. — Různé příklady. — Psychologie septembristů. — Jejich uvažování, jejich citlivost, divokost a mravnost.
- Kapitola třetí. — Porotní soudy 135
- Porotní soudy. — Obecné vlastnosti porot. — Statistika dokazuje, že nálezy jejich nezávisí na jejich složení. — Jak na porotce třeba působiti. — Slabá působnost uvažování. — Přesvědčovací metody slavných advokátů. — Povaha zločinů, ke kterým jsou porotci shovívaví nebo přísní. — Užitečnost porot a velké nebezpečství v nahrazení jich úředníky.

Kapitola čtvrtá. — Davy voličské 142
Obecné vlastnosti voličských davů. — Jak se přesvědčují. — Vlastnosti, jež musí míti kandidát. — Nutnost prestyže. — Proč dělníci a venkované volí tak zřídka kandidáty ze svého středu. — Moc slov a formulí nad voličem. — Všeobecný pohled na volební diskuse. — Jak se tvoří názory voličovy. — Moc výborů. — Jsou nejstrašnější formou tyranie. — Výbory v resoluci. — Přes svou nepatrnou hodnotu psychologickou nemůže býti všeobecné hlasovací právo nahrazeno. — Proč by hlasy byly stejné, i kdybychom omezili hlasovací právo na určitou třídu občanů. — Co vyjadřuje všeobecné hlasování ve všech zemích.

Kapitola pátá. Shromáždění sněmovní 150
Davy sněmovní mají většinu vlastností společných různorodým davům neanonymním. — Zjednodušování názorů. — Poddajnost sugescím a její meze. — Názory pevné, nesvoditelné a názory pohyblivé. — Proč převládá nerozhodnost. — Úloha vůdců. — Důvod jejich prestyže. — Jsou vlastními pány shromáždění, jehož hlas jest proto pouze hlasem skrovné minority. — Absolutní moc, již požívají. — Prvky jejich řečnického umění. — Slova a obrazy. — Psychologická nutnost, aby vůdcové byli celkem přesvědčeni a omezeni. — Řečník bez prestyže neprosadí své důvody. — Přepínání citů — at dobrých nebo zlých — ve shromáždění. — Automatism, kterého dosahují v jistých okamžicích. — Sezení konventu. — Případy, kdy shromáždění vlastnosti davů ztrácí. — Vliv odborníků v technických otázkách. — Výhody o nebezpečnosti parlamentárního regimu ve všech zemích. — Jest způsoben moderním potřebám; přivádí však s sebou plýtvání financemi a postupné omezování všech svobod. — Závěr díla.

